

Szegedi Egyetem

VI. évf. 1. szám

A SZEGEDI FELSOOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1968. január 12.

Az év küszöbén

Ez az év nem január elsején kezdődött. Még csak nem is másodikán, az első munkanappal. Vannak, akik 1968-at a gazdaságirányítási reformjának meghirdetésétől datálják. Mások azt mondják: — az új év ezután kezdődik csak el. A reform, a tervek és tennivalók gyakorlati megvalósulásával.

Az elmúlt napokban nem csak üzletekben leltároztak, mint más évek, más január első napjaiban. Leltároztak, felmérte erőit, lehetőségeit az egész ország, egész nemzetgazdaságunk.

Elkészültek az első statisztikák 1967-ről. Eredményes, jó évet hagytunk magunk mögött. 1968 mégsem egyszerűen egy elmúlt jó év remélhetően ugyanolyan jó folytatása. Több annál. Fordulópont. Minőségi csomópont fejlődésünk egyes vonalú folyamatában. S nem csupán gazdasági életünk, anyagi létünk fordulópontja. Annak kell lennie szemléletünkben, gondolkodásunkban, állásfoglalásainkban is. *A reform azt is jelenti, hogy szakítunk korábbi kényelmességünkkel, kész sémákhoz idomított, közhelyessé szürkült életformánkkal s vállaljuk egy felelősségtudóbb, aktívabb és produktívabb közösségi magatartás megértett kötelezettségét.*

Tudományegyetemünk új rektora, dr. Márta Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár nem sokat pihent az ünnepek alatt. S noha nincsenek órák, előadások — mint elmondta —, több időt töltött benn mostanában mégis az egyetemen, mint máskor, oktatási időszakban. Töprengés, viták, álmatlan esték, a megnövekedett felelősség súlya, az új feladatok sokasága alig hagy időt pihenésre.

S a saját mostani sorsa, megfeszített munkája példázza azt, amiről beszélt. Azt, hogy ez az új év, 1968 fokozott felelősséget ró az egyetem minden oktatójára, dolgozójára és hallgatójára. *Hogy az egyetemi hatáskörök bővülése-rangosodása, a nagyobb önállóság az elnyert jogok még körültekintőbb, meggondoltabb, felelősségteljesebb gyakorlására kötelez, mint eddig.* Tanszékektől az intézmény állami vezetéséig, hallgatóktól a professzorokig, az egyetem életének minden területén.

Igen nagyot csalódnak azok, akik úgy gondolják, hogy az új mechanizmus valami csodaszor, hasonló a magától takarító varázsszepűrűhöz és lapáthoz: csak el kell mondani a varázsigét és hipp-hopp, a többi megy magától... Még jókor meg kell értenie mindenkinek, hogy ezáltal sem kell kevesebbet dolgozni, mint mostanáig. Talán többet sem, de jobban, mint eddig. Jobban oktatni—nevelni, jobban tanulni, eredményesebb tudományos munkát végezni: többet gondolni a köz, a társadalom érdekével. A csodavárnak nincs értelme, csodák nem történnek a reform megvalósulása után sem.

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Szegedi Tanárképző Főiskola elkészítette első, az irányítás reformjának szellemében fogant munkatervét. Tudományegyetemünk rektora is beszélt arról, hogy e terv elkészítése során érezte meg valójában mindenki, aki ebben a munkában részt vett, milyen nagy felelősséget jelent a jövő megtervezése. Számítalan olyan új problémával kellett számot vetni, amelyek eddig nem jelentettek gondot az egyetemi vezetés szintjén. *A költségkeret felosztása, az oktatási anyag korszerűsítése és egyeztetése az óraszámokkal, a káderutánpótlás új gondoljai, a hallgatók szociális támogatásának és ellátottságának különféle kérdései, a tanszéki munka új vonásainak összehangolása az irányítás gyakorlatával, az intézet-fejlesztési igények (műszerezettség, káderpótlás, területbővítés stb.) és az összegyűjtött érdekek egyeztetése, mind olyan feladat, amelynek különösen nagy jelentősége van most, a reform beindulásakor.*

Elmondta dr. Márta Ferenc rektor, hogy hallott arról a szorongásról, idegességről, amit — különösen a felsőbbévek körében — a szabad pályázati rendszer életbelépésének híre váltott ki. Az egyetem feltétlenül törődni fog azzal, hogy a végzett s arra érdemes hallgatók megfelelően helyezkedjenek el, felépnek minden erkölcsstelen protekciózás, jogtalan előnyök szerzése ellen. A reform egyik célja épp az, hogy felszámolja a korrupció minden lehetséges formáját. S a szabad pályázati rendszer is e célkitűzés jegyében kell hogy megvalósuljon a gyakorlatban.

Nincs tehát ok a félelemre, mint ahogy nincs ok aggodalomra az egyetem távlati fejlesztési tervét illetően sem. *Mindazok a célkitűzések (Biológiai Kutatóintézet, új diákközhelyek, egyetemi épületek, laboratóriumok), amelyek e távlati tervben szerepelnek, meg fognak valósulni a következő esztendőknél.* Ennek természetesen most még inkább feltétele, mint eddig volt, hogy az egyetem most már mint önálló gazdálkodási egység, jól teljesítse a vállalt feladatait, eleget tegyen a társadalom építésében rá háruló kötelezettségeinek, a kommunista szakemberképzés célkitűzéseinek.

Ebben az értelemben fogalmazta meg újévi jókívánásait a rektor, kívánva tudományegyetemünk minden oktatójának, dolgozójának és hallgatójának egészséget, sikeres, eredményes munkát 1968-ban. Új feladataink megvalósításához mindhárom szegedi felsőoktatási intézményünk oktatóinak, dolgozóinak és hallgatójának hitere és lelkesedésére, eredményes jó munkájára, helytállására van szükség most és a következő években.

Szabad pályázat? protekció?

Az idei év egyelőre még csak távolról ismert újdonságai közül a végzés előtt álló hallgatók — vallomásuk szerint — éjjel legtöbbször a szabad pályázati rendszer létezéséről kitérve forgódnak. Könnyű lenne bebizonyítani, hogy erre nincs okuk: egyelőre ugyanannyi lesz a protekció lehetősége, mint a régi elhelyezéseknél, csupán az elosztások „vidám vásárának” kényelmetlenségei szűnnek meg.

Egyelőre arról írok csupán, amitől joggal félnék a szakember jelöltek. Az új pályázati rendszer alapja ugyanis éppen az lenne, hogy mindenki a képességei szerint érvényesüljön, hogy az iskolák igazgatói a hallgatók egyetemi eredményei és a jelleméről kiadott vélemény alapján válogassanak a pályázók között. Jelenleg azonban kevés arra a biztosíték, hogy ez így fog történni. Nemrégiben mesélte egyik ismerősöm, aki lassan fél éve tanít, hogy szemlélt lapjára eredeti szakpárosítás helyett mást vezettek be. Hogy igazgatója — mivel ismerősöm csak egyik szakját tanítja — nem tudja, milyen szakos tanárt vett fel iskolájába. (Azt, hogy az illető párttag, szinte mindenki meglepődve konstataulta az első taggyűlésen.) Jogos a kérdés: ha ennyire nincs érdekelve az igazgató abban, hogy tulajdonképpen ki az, aki nála tanít — akkor valóban illuzórikus több méltányosságról beszélni. De az is kérdéses még, hogy az elkövetkező időben nem lesznek-e jobban érdekelték az igazgatók?

Egyik meglepő könyvmémem Pristley Jóbarátok című regénye volt. Abban olvastam többek között: Angliában a munkások szakszervezetei szabályozták például azt is, hogy a lakatos ne végezhesen ácsmunkát vagy fordítva — mert ez csökkentené a szakmabeli lehetőségeit. Mindez csak azért jutott eszembe, mert nap mint nap hall az ember olyan esetekről, amikor éppen a szakmabelit szorítják ki szakmájából: kémia szakos tanít éneket, ének szakos kémia, orosz szakos matematikát vagy éppen matematika szakos — orosz. Vagy amit akartok...

Igy nem lehet azon csodálkozni, hogy miközben egyrészt például azt hangsúlyozzuk, domborítjuk ki, mennyire fontos — politikailag is fontos — az orosz nyelv tanítása, másrészt azt kritizáljuk, bíráljuk, hogy milyen gyenge mégis a tanulók nyelvtudása — nem fedezzük fel az összefüggéseket. Kiskunfélegyházi tanárkudásom idején fel kellett mérni például az elsős gimnazisták nyelvtudását: haladók vagy kezdők lesznek-e. A felmérés eredménye az lett, hogy a kezdő csoportba olyanok is bekerültek, akik négy évig tanulták a nyelvet. Miért? Kiderült, hogy a „tanító bácsi” sem tudott oroszul, s ezért általában szabad foglalkozást engedélyezett az órákon.

A szabad pályázati rendszert a legjobb elvek alapján készülnek bevezetni.

Megvalósítása azonban minden esetben két emberen múlik végső soron. Azon, aki pályázik, s azon, aki ennek alapján dönt. S ez a viszony akkor lesz mindenképp igazságos, ha döntésének súlyát mindenki érezni fogja.

Veress Miklós

A tartalomról:

Ifjúságkutatás
Kalendárium
Szegedi Egyetem
Téka
Egyetemi munkásörök

ITT AZ ÚJ ÉVI ITT A SZABAD PÁLYÁZATI RENDSZERI

Melyik a jobb? Egy jó állás, vagy egy jó házasság?

Napló helyett

Kirándult a büntetőjogi diákkör

Négynapos tanulmányi kiránduláson vett részt nemrégiben a jogi kar büntetőjogi tanszéke mellett működő büntetőjogi diákkör. A négy nap sűrített programjáról egy ilyen kis cikkben a teljes ség igényével lehetetlen beszámolni. Így inkább kiragadunk egy-egy érdekes momentumot, ami döntően jellemzi ezt a kirándulást — távirati stílusban, naplószerű feldolgozással.

Fót, gyermekváros. Megismerkedtek az itt folyó nevelési módszereivel. Hallottak és tapasztalták, hogy a nevelők legfontosabb munkája itt az szeretet pótlása. Megismerkedtek az utógondozás formájával: az innen kikerülő gyerekekkel 18 éves koruk után is törődnek, információkat szereznek további életükről, sorsukról.

Tököl, fiatalkorúak börtöne. Megismerkedtek azokkal a körülményekkel, amik között az itt szabadságvesztés-büntetésüket töltő fiatalok élnek, és amelyek biztosítani kell számukra a becsületes élethez való visszatérés lehetőségét. Latták a cellákat, találkoztak „lakóikkal” is — mind-mind érdekes élmény.

Budapest, rendőrfőkapitányság központi ügylete. Itt az URH-s kocsikkal való kapcsolat-tartást figyelhették meg a joghallgatók, s ezzel együtt a főváros közrendjének biztosítását.

Budapest, bűnügyi múzeum. Az itt található dokumentumok — „civilnek” tilos a bemenet! — mind-mind egy-egy érdekes bűntény részleteit elevenítik meg fényképekkel, sokszor kissé elrettentő módon. De egy jövődó jogásznak nagy hasznát nyújthat az „elődök” munkájának tanulmányozása.

Mi történt még ezen kívül? A legfontosabb talán a pesti jogi kar büntetőjogi diákkörének tagjaival való találkozás. Kölcsönösen kicserélték tapasztalataikat mind a büntetőjog, mind pedig más egyetemi problémák körében. Emellett meglátogatták a Nemzeti Galériát és színházban is voltak, ahol a Csörgősipka előadását látták.

Mi állhat egy „távirat” végén? Jól érezték magukat, felejthetetlen élményeket gyűjtöttek össze és az itt szerzett tapasztalatokat szeretnék most a vizsgákon is hasznosítani. Reméljük sikerül!

R. E.